

שיר השירים

נפרש את המשל, ולאחריו = הנמשל.

פרק א :

א. שִׁיר הַשִּׁירִים אֶשֶׁר לְשִׁלְמָה - (שלמה המלך שר אלף וחמשה שירים) והשיר הזה יותר מובחר מכל השירים ששר שלמה.

ב. יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ - (משל על עם ישראל שמבקשים מה') מי יתן שתנשק אותנו בפיך = שתדבר אתנו שאר הדברות כמו שתי הדברות הראשונות.

ג. פִּי טוֹבִים דְּדִיךְ מֵיַיִן - כי יותר טובה האהבה שלך מיין = יותר טוב הדברים ששמעתי מפיך משבעים פנים שבתורה. יין גמטריא - שבעים.

ד. לְרִיחַ שְׁמֹנֶיךָ טוֹבִים - מריח השמנים הטובים שאתה סך בשרך בהם.

ה. שְׁמֹן תוֹרַךְ שְׁמֶנְךָ - והשמן תמרוקים שאתה סך בשרך בהם פרסמו את שמך.

ו. עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֶהְבֶּנְךָ - לכן הנערות אוהבות אותך = הגוים רוצים גם בקרבת ה' מפני שרואים את גדלותו וכבודו.

ז. מִשְׁכַּנִּי אֶחְרִיךְ נְרוּצָה - משוך אותי קצת ואני ארוץ אחרוך הרבה.

ח. הִבִּיאֵנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו - אפילו שהמלך הביא אותי לחדרי הארמון שלו ויש שם הרבה תענוגות.

ט. נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בְּךָ - אבל אנחנו רוצים לשמוח עם המלך.

י. נִזְכִּירָה דְּדִיךְ מֵיַיִן - נזכיר שם את אהבתך שיותר טובה מיין.

יא. מִיִּשְׂרָאֵל אֶהְבֶּנְךָ - הישרים אוהבים אותך בגלל שאתה ישר.

יב. שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנֹאנָה - שחורה אני במראה, ויפה בצורת האיברים = שחורה בכונה, ויפה בקיום מצות.

יג. בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם - אומרת למי שגר בסביבות ירושלים = לגוים.

יד. כְּאֶהְלִי קָדָר - כמו האהלים של הבדויים שהם שחורים כך אני = שחורה בין אדם לחבירו.

טו. פִּירְיעוֹת שְׁלֹמֶה - אבל קלה אני להתכבס ולהיות לבנה כמו הבדים של שלמה = בין אדם למקום.

טז. אֵל תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַחְרַחַת - אל תסתכלו עלי בבזיון שאני מאד שחורה כי לא נולדתי כך.

יז. שִׁשְׁזַפְתָּנִי הַשֶּׁמֶשׁ - רק השמש השחירה אותי ובקל אני יכולה לחזור ולהיות לבנה.

יח. בְּנִי אֲמִי נֶחְרוּ בִי - בני אמי (הגויים) כעסו עלי.

יט. שְׁמֵנִי נִטְרָה אֶת הַכֶּרְמִים - הם שמו אותי שאני אשמור על הכרם שלהם ולכן הושחרתי.

כ. כֶּרְמִי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי - ולא שמרתי על כרמי, ולא יכלתי לחזור לביתי ולהיות בצל.

כא. הִגִּידָה לִי שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי - שואלת את המלך שהיא אוהבת.

כב. אֵיכָה תִרְעָה אֵיכָה תִרְבִּיץ בַּצְּהָרִים - איפה אתה רועה ומשכיב את הצאן שלך בצהרים - הודיעני מקומך.

כג. שְׁלָמָה אֶהְיָה כְּעֵטָיָה - אשר למה אני צריכה לשוטט ממקום למקום לחפש אותך.

כד. עַל עֲדָרֵי חֲבָרֶיךָ - אצל עדרי הרועים (למצוא את מקומך).

כה. אִם לֹא תִדְעֵי לָךְ הִיפָה בְּנָשִׁים - (עונה לה ה') אם את לא יודעת היכן אני = כנגד שחרחרת אומר לה היפה בנשים.

כו. צְאִי לָךְ בְּעֶקְבַי הַצֹּאן - תצאי ותלכי בפסיעות של הצאן = תתנהגי כמעשי הראשונים.

כז. וְרַעֲי אֶת גְּדִיתֶיךָ עַל מִשְׁפְּנוֹת הָרָעִים - ותרעי את הצאן ליד שאר הרועים = תלמדי את התשב"ר בבתי מדרשות.

כח. לִסְסָתִי בְּרִכְבֵּי פְרָעָה - לסוסה של פרעה שהיא הכי יפה בעולם = המלך עונה לעם ישראל שהם מאד יפים בעיניו.

כט. דְּמִיתֶיךָ רַעֲיָתִי - אני מדמה את אשתי.

ל. נֹאוּ לְחַיֶּיךָ בְּתַרְסִים - יפים הלחיים שלך עם השרשרת חוליות זהב = בתורה.

לא. צוֹאֲרֶךְ בְּחַרוּזִים - צוארך יפה עם המחרוזות יהלומים = מצוות.

לב. יֵא. תוֹרִי זָהָב נֶעֱשָׂה לָךְ עִם נִקְדוֹת הַכֶּסֶף - שרשרת זהב עם נקודות כסף עשיתי לך.

לג. יב. עַד שְׁהֶמְלַךְ בְּמִסְבוֹ - בעוד שהמלך הסב לאכול איתי = מתן תורה.

לד. נִרְדִּי נִתַּן רִיחוֹ - הבושם שלי הפיץ ריח = שאמרנו נעשה ונשמע.

לה. יג. צְרוּר הַמֹּר דוֹדִי לִי - דודי נתן לי בקבוק מור - בושם.

לו. יד. שְׂדֵי יָלִין - מתמיד להיות אתי = בין שני הבדים שוכן.

לז. יז. אֶשְׁכַּל הַכֶּפֶר דוֹדִי לִי - אשכל של בושם נתן לי דודי.

לח. יח. כֶּרְמִי עֵין גְּדִי - שגודל בכרמי עין גדי = שהשם שכן בארץ ישראל.

לט. טו. הִנֵּךְ יָפָה רַעֲיָתִי - המלך עונה לה שאת יפה אשתי = במעשי האבות.

הַנֶּזֶק יִפָּה עֵינֶיךָ יוֹנִים - את יפה ועיניך יפות כעיני היונים = במעשי עצמך.

טז. הַנֶּזֶק יִפָּה דוֹדֵי אָף נְעִים - עונה לו, אתה יפה וגם נעים להיות אתך = השם יפה לצדיקים ולרשעים.

אף עֲרֹשְׁנוּ רַעְנָה - גם המטה שלנו עשויה מעץ לח = המשכן.

יז. קְרוֹת בְּתֵינוּ אֲרָזִים - העצים של הבית עשויים מעץ ארז.

כהיטנו בְּרוֹתִים - הרהיטים של הבית עשויים מעץ ברוש.

פרק ב:

א. אֲנִי חֲבַצְלֵת הַשָּׁרוֹן - היא אומרת לו: אני כמו שושנה משובחת שגודלת בשרון, אדמה פוריה.

שׁוֹשַׁנֹּת הָעֲמָקִים - וכמו שושנה שגודלת בעמקים, אדמה לחה.

ב. כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוּחִים - הוא אומר לה: את כמו שושנה שגדלה בין הקוצים והם מנקבים אותה והיא נשארת יפה.

כָּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת - כך אשתי בין הבנות = עם ישראל בין הגויים נשארת בנאמנותה לה'.

ג. כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר - אומרת לו = כמו עץ תפוח בתוך יער עצי סרק.

כָּן דוֹדֵי בֵּין הַבָּנִים - כך דודי בין הבחורים = כך ה' בין כל האלילים.

בְּצִלוֹ חֲמִדְתִּי וְיִשְׁבְּתִי - בצל התפוח רציתי לשבת וישבתי.

וּפְרִיֹו מֵתוֹק לַחֲפִי - ופרי התפוח מתוק לחיך שלי = מתן תורה.

ד. הִבִּיאֲנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן - הביא אותי אל הבית ששותים בו יין = המשכן.

וְדָגְלוּ עָלַי אֲהָבָה - הרים את דגלו מעלי לפרסם לכולם את אהבתו אלי = הדגלים.

ה. סִמְכוּנֵי בְּאֲשִׁישׁוֹת - תחזקו אותי עם כוסות יין.

רַפְדוּנִי בְּתַפּוּחִים - תציעו מסביב למטתי תפוחים לריח טוב כמו שעושים לחולים.

כִּי חוֹלַת אֲהָבָה אָנִי - כי אני חולה מחמת אהבה = ורוצה קרבת האלוקים.

ו. שְׁמָאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי - שמאלו שם מתחת לראשי.

וַיְמִינֹו תַּחַת בְּרַגְלָיו - וחבקני עם יד ימינו - השראת השכינה במשכן.

ז. הַשִּׁבְעִתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם - ה' משביע את הגויים.

בְּצַבָּאוֹת אוּ בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה - נקבת הצבי והאיל, שתהיו הפקר כמותם.

אִם תִּעִירוּ וְאִם תִּעוֹרְרוּ - אם תעוררו = ע"י שתעשו לעם ישראל הרבה יסורים ואני אצטרך לגאלם.

אֶת הָאֲהָבָה עַד שְׁתַּחֲפֹץ - את האהבה שלי לעם ישראל עד שארצה = לגאלם.

ח. קוֹל דוֹדֵי הַנָּה זֶה בָּא - קול צעדי דודי הנה ממחר לבא לגאלם.

מְדַלֵּג עַל הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבְעוֹת - קופץ מעל ההרים והגבעות.

ט. דוֹמָה דוֹדֵי לְצַבִּי - בקלות מרוצתו דומה לצבי.

אוּ לְעֵפֶר הָאֵילִים - ולאיל קטן.

הַנָּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כְּתָלָנוּ - הנה הוא כבר קרוב אלינו מאחורי הקיר.

מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוֹנוֹת - מתבונן בנו מן החלון.

מִצִּיץ מִן הַחַרְבִּים - מציץ מהחריצים = מתי אנחנו כבר ראויים להגאל.

י. עֲנֵה דוֹדֵי וְאָמַר לִי - דודי אמר לי.

קוֹמִי לָךְ רַעֲיָתִי יִפְתִּי וְלָכִי לָךְ - תקומי ותלכי = תצאי ממצרים.

רמז שתסתיים הגלות:

יא. כִּי הַנָּה הִסְתָּו עֵבֶר - כי הקור עבר = השעבוד.

הַגִּשְׁמֹם חֲלַף הֶלֶךְ לוֹ - הגשם עבר ונגמר = השעבוד במצרים.

כבר הניע זמן הגאולה:

יב. הַנִּצְנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ - הפרחים נראים כבר בארץ = משה ואהרן נמצאים.

עַת הַזְּמִיר הַגִּיעַ - הזמן שהציפורים שרים הגיע = והזמן של שירת הים.

וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאֶרְצָנוּ - וקול העוף ששמו תור נשמע בארץ = וקול של משה נשמע בהר סיני.

עם ישראל כבר מוכן להיגאל:

יג. הַתְּאֵנָה חֲנֻטָה פְּגִיחָה - התאנה הוציאה את הפרות לפני גמר בישולם, פגיה- קטן יותר מחנטה.

וְהַגְּפָנִים סִמְדֵר נִתְּנוּ רִיחַ - והגפנים הוציאו את הענבים לפני גמר בישולם = הגיע זמן הביכורים והנסכים.

קוֹמִי לָךְ רַעֲיָתִי יִפְתִּי וְלָכִי לָךְ - קומי רעיתי היפה ולכי = לארץ ישראל.

יד. יוֹנְתִי בְּחֲגוּי הַסִּלְעַ - מדמה אותה ליונה: שמסתתרת בבקעי הסלע = עם ישראל כשמצרים רדפו אחריהם.

בְּסִתֵּר הַמְּדֻרְגָה - במדרגה הכי נמוכה ומוסתרת = היו מוקפים מכל צד, הים, המדבר, והמצרים.

הַרְאִינִי אֶת מְרְאִיךְ - רוצה לראות אותה ביופיה = נסיון, שירדו לתוך הים.

הַשְּׂמִיעֵינִי אֶת קוֹלְךָ - רוצה לשמוע אותה = שיתפללו.
כִּי קוֹלְךָ עָרַב וּמְרַאֵיךְ נְאוּה - כי קולך ערב לשמוע
ומראך יפה.
טו. אַחֲזוּ לָנוּ שׁוֹעֲלִים - תתפסו לנו את השועלים =
תתפסו את המצרים.
שׁוֹעֲלִים קְטָנִים מְחַבְּלִים כְּרָמִים - השועלים הקטנים
שהם משחיתים את הכרמים = השחיתו את עם
ישראל במצרים.
וּכְרָמֵינוּ סָמְדָר - ובפרט עכשיו כשהכרם בגמר בישולו.
טז. דוּדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ - דודי נאמן לי ואני לו = ה':
והייתם לי סגולה, אני: נעשה ונשמע.
הָרַעָה בְּשׁוֹשְׁנִים - שהוא רועה צאנו במקום שיש
שושנים לבן ואדום = מסר לנו מצוות עשה ולא
שתעשה.
יז. עַד שְׂיִפּוּחַ הַיּוֹם - (וכל המצב הזה היה) עד שהיום
חס בחדשי הקיץ = עשית העגל.
וְנָסוּ הַצִּלְלִים וְהַלֵּךְ הַצֵּל שִׁלְנוּ = והלך הזכויות שלנו
שמגינות עלינו כצל.
סב. דָּמָה לְךָ דוּדֵי לְצִבִּי - תסתובב ותרוץ כמו צבי =
תרוץ בלי להתמהמה אולי ירצה באומה אחרת.
אוּ לְעֹפֵר הָאֵילִים - או כמו איל קטן.
עַל הָרֵי בְּתָר - על הרים גבוהים וחדים ואין שם
אנשים = מזכירים לו את ברית בין הבתרים.
פרק ג:
א. עַל מִשְׁכְּבֵי בְּלִילוֹת - כששכבתי בלילה = אחרי
מעשה העגל.
ב. בְּקִשְׁתִּי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי - חפשתי את אהובי =
חפשתי את ה'.
ב. בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מְצֵאתִיו - חפשתי ולא מצאתי אותו =
לא שכן בתוך עם ישראל 38 שנה במדבר.
ג. בְּאֶקוּמָה נָא וְאֶסּוּבְבָה בְּעִיר - אני אקום ממטתי
ואסתובב בעיר = הסתובבתי במדבר.
ד. בְּשׁוֹקִים וּבְרַחֲבוֹת - בשוק וברחובות.
ה. אֶבְקֹשֶׁה אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי - אחפש את אהובי =
רציתי קרבת ה'.
ו. בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מְצֵאתִיו - חפשתי ולא מצאתי = וה' לא
התרצה לי.
ז. מְצֵאוּנִי הַשְּׂמֵרִים הַסְּבִיבִים בְּעִיר - מצאו אותי
השומרים של העיר = מצאו אותי משה ואהרן
המנהיגים אותי
ח. אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי רְאִיתִם - שאלתי אותם האם ראו
את אהובי = ולא מצאו נבואה מה'.
ט. כִּמְעַט שְׁעַבְרְתִּי מֵהֶם - זמן מעט אחרי שהלכתי
מהם = אחרי שמשוה ואהרן מתו.

עַד שְׂמֵצֵאתִי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי - עד שמצאתי את
אהובי = מצאתי את ה' בזמן יהושע.
אֶחֲזִיתִיו וְלֹא אֶרְפְּנוּ - אחזתי בו ולא הרפתי את
האחיזה בו.
עַד שְׂהִבֵּאתִיו אֶל בֵּית אֲמִי - עד שהבאתי אותו אל
בית אימי = ארץ ישראל.
וְאֶל חֹדֶר הַחֹרֵתִי - ואל חדר אימי שהיתי שם בהריון =
בית המקדש.
ה. הַשְּׂבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם - היא משביעה את
מי שגר בסביבות ירושלים = הגויים.
בְּצַבָּאוֹת אוּ בְּאֵילוֹת הַשָּׁדָה - שתהיו הפקר כמו נקבת
הצבי והאיל.
אם תִּעֲרֹוּ וְאִם תִּעֲזָרוּ - אם תעוררו את ה' שיפסיק
לאהוב אותי.
אֶת הָאֵהְבָה עַד שְׂתַחַפֵּץ - בעוד שהוא חפץ בי.
וּמִי זֹאת עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר - מספרת בשבחה, הידעתן
מי היא זאת שעלתה מהמדבר = כשעלו ממצרים.
כְּתִימְרוֹת עֵשׂוֹן - כמו עמוד עשן נראית מרחוק = עמוד
אש וענן.
מְקַטְרֵת מוֹר וּלְבוֹנָה - מבעירה בשמים מור ולבונה
וריחה הטוב מריח למרחוק = המזבח שהקטירו
קטורת.
מְכַל אֶבֶקֶת רוּכָל - ומכל הבשמים הנמצאים אצל
הרוכל = בקטורת יש הרבה סוגי בשמים.
ז. הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁלֵמָה - הנה המטה של אהובה
שמדמה אותו לשלמה המלך שהיה חכם מכל האדם =
בית המקדש.
שְׂשִׁים גְּבִרִים סְבִיב לָהּ - כ"כ שמר עלי עד ששם
שישים גיבורים לשמור עלי = 24 משמרות כהונה, 24
משמרות לוי, 12 משמרות של ישראל היו
שומרים על בית המקדש.
מְגַבְרֵי יִשְׂרָאֵל - והשומרים היו מהגבורים של עם
ישראל = צדיקים.
ח. כָּלִם אֶחֲזִי חֶרֶב - כולם אווזים כל הזמן את החרב
ושומרים = נלחמים ביצר הרע.
מְלַמְּדֵי מִלְחָמָה - מורגלים במלחמה.
אִישׁ חֶרֶבוֹ עַל יָרְכוֹ - כל אחד החרב מזומנת לו בצידו
ותלויה על יד ירכו.
מִפְּחַד בְּלִילוֹת - מפחד הגנבים והשודדים שנמצאים
בלילה = אולי יכשל ויקבל צרות כלילה.
ט. אֶפְרִיזוֹן עֲשֵׂה לוֹ הַמְּלֶכֶת שְׁלֵמָה - מטה עשה לו
אהובה שהוא חשוב כמו המלך שלמה = בית המקדש.
מְעַצֵּי הַלְּבָנוֹן - מהעצים המובחרים שגדלים בלבנון.
י. עֲמוּדָיו עֲשֵׂה כֶסֶף - העמודים של המטה עשה מכסף.

יְפִידְתוּ זָהָב - ציפה אותו זהב.

מִרְכָּבוֹ אֲרָגְמוֹן - המכסה של המרכבה מארגמן = היריעות.

תֹּכְוֹ רְצוּף אֶהְבֶּה - בתוך האפיריון בוערת אהבה = השראת השכינה.

מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַם - יותר מכל מי שגר מסביבות ירושלים הגויים.

יֵאֻצְאִינָה וְיֵאָיִנָה - מתפארת בעיני כולם, צאו ותראו. **בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלֵמָה** - מי שגר בסביבות לציון, במלך שלמה = בכבוד ה' ובתפארתו שהתגלה לנו ביום מתן תורה.

בְּעֶטְרָה שְׁעֵטְרָה לֹא אָמוֹ - בכתר ששמה לו אימו = בכבוד הגדול שהיה לנו בזמן שעם ישראל אמרו נעשה ונשמע וקבלו אותו לאלוקים שזה כמו שאומתו שמה לו כתר. (כמו שתמיד האמא שמה עטרה לבנה = כך במשל כאילו עם ישראל הם המעטרים את ה' בתואר "ה' הוא אלוקינו" ואנחנו עמו וצאן מרעיתו)

בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ - ביום שהחתתן אתי = מתן תורה. **וּבְיוֹם שְׂמֵחַת לְבוֹ** - וביום ששמח לבו אתי בחתונה = מתן תורה.

פרק ד:

א. הִנֵּן יָפָה רַעֲיָתִי אומר לה שהיית יפה = ה' לעם ישראל.

הִנֵּן יָפָה עֵינֶיךָ יוֹנִים - את יפה ועיניך יפות כמו עיני יונים.

מִבְּעַד לְצַמְתֶּךָ - מבפנים לצמה של השערות שלך. **שְׁעָרֶךָ פְּעֹדֵר הָעֵינִים** - השער שלך יפה כמו עדר עיזים = כל אחד בעם ישראל חביב על ה'.

שְׁגִלְשׁוּ מֵהָר גִּלְעָד - שדלגו מהר גלעד שהשער שלהם מבהיק ביופיו ונראה לבן מרחוק = כמו יעקב שירד למצרים בהר גלעד.

ב. שִׁנִּיךָ פְּעֹדֵר הַקְּצוּבוֹת - שיניך לבנות כמו עדר כבשים שכולם נראים אותו דבר.

שְׁעָלוּ מִן הַרְחָצָה - שהתרחצו והצמר שלהם מאוד לבן.

שְׁפָלָם מִתְאַיְמוֹת כל השיניים שלמות.

וְשִׁפְלָה אֵין בָּהֶם - וחסרון אין בהם.

ג. כְּחוֹט הַשָּׁנִי שְׁפֹתֶיךָ - השפתים שלך יפים כמו חוט אדום = מה שעם ישראל מדברים הם מקיימים.

וּמִדְּבָרֶיךָ נְאוּה - הדיבור שלך יפה.

כְּפֶלַח הָרְמוֹן רִקְתֶּךָ - כמו פלח חצי רימון נראה הפנים שלך = אפילו הרקים בעם ישראל מלאים מצוות כרימון.

מִבְּעַד לְצַמְתֶּךָ - מתחת לקליעת השערות שלך = מתחת תלמידי החכמים שעמי הארץ שומעים בקולם.

ד. כְּמִגְדָּל דָּוִד צְוֹאֲרֶךָ - הצואר שלך זקוף וישר כמו מגדל דוד = הסנהדרין שכולם באים ללמוד מהם.

בְּנוֹי לְתֵלְפִיּוֹת - בנוי לנוי שכולם מסתכלים בו.

אֶלְף הַמָּגֵן תְּלוּי עָלָיו - הרבה מגינים תלויים על המגדל.

כָּל שְׁלֵטֵי הַגְּבוּרִים - כל מגיני הגיבורים = התלמידים נקראים מגינים, והם באים ללמוד מהסנהדרין.

ה. שְׁנֵי שְׂדֵיךָ - שני השדים שלך = משה ואהרן שהם מניקים תורה לעם ישראל.

כְּשְׁנֵי עֶפְרַיִם תְּאוּמֵי צְבִיָּה - כמו שני צבאים צעירים תאומים = שניהם שקולים זה כזה.

הַרְוֵעִים בְּשׁוֹשְׁנֵיָם - הרועים את צאנם במקום שיש שושנים = מדריכים את עם ישראל בדרך נוחה ורכה.

ו. עֵד שְׁפִיפּוֹחַ הַיּוֹם - (המצב הזה ימשך) עד שיתחמם היום = מתת משה ואהרן.

וְנִסּוּ הַצִּלְלִים - וילך הצל = ענני הכבוד.

אֶלְךָ לִי אֵל הַר הַמּוֹר - אלך אל הר הבושם ששמו מור = ירושלים.

וְאֵל גְּבַעַת הַלְּבוֹנָה - ואל גבעה שיש שם בושם ששמו לבונה = בית המקדש.

ז. כֹּלְךָ יָפָה רַעֲיָתִי - כולך יפה אשתי = במצות עשה.

וּמוֹם אֵין בְּךָ - ואין בך חסרון = מצות לא תעשה.

ח. אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה - אומר לכלה כשתלכי מהלבנון תלכי איתי = ה' הולך איתם לגלות במצרים.

אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוּאֵי - ואחזור איתך מהלבנון = אחזור איתך מהגלות.

תְּשׁוּרֵי מֵרָאשׁ אֲמָנָה - תסתכלי עלי מראש ההר שנקרא אמנה = שראו בים סוף את ה' ויאמינו בה' ובמשה.

מֵרָאשׁ שְׁנֵיר וְחֶרְמוֹן - מראש הר השלג = שמלבין עוונות של ישראל.

מִמְּעַנּוֹת אֲרִיּוֹת - ממקומות שגרים אריות = עשו וישמאל יושבים בדרך לארץ ישראל.

מֵהַרְרֵי נְמָרִים - מהרים שיש שם נמרים = סיחון ועוג.

ט. לִבְבַּתְּנִי אַחֲתִי כְלָה - משכת את ליבי = עם ישראל גרמו במעלותיהם שה' יחבב אותם.

לִבְבַּתְּנִי בְּאַחַת מַעֲיִנֶיךָ - משכת את ליבי אפילו ביופי עין אחת = אפילו מעלה אחת של עם ישראל.

בְּאַחַד עֵנֶק מִצְוֹרֶיךָ - בתכשיט אחד שתלוי על הצואר שלך = במעלה אחת שיש לך

י. מָה יָפוּ דְדִיךָ אַחֲתִי כְלָה - כמה יפה ונעים אהבתך = כמה יפה שעם ישראל עושים גמילות חסדים

מה טְבוּ דְדִיךְ מִיָּן - כמה טוב אהבתך שזה יותר טוב מיין = שעם ישראל עוסקים בתורה.

וְרִיחַ שְׁמַנֶּיךָ מִכָּל בְּשָׂמִים - הריח של השמן שסכת את הגוף שלך יותר טוב מכל הבשמים = עבודת הכהנים שנמשכו בשמן.

יֹאנֶפֶת תִּטְפֶּנָּה שְׁפֹתֶיךָ כְּלָה - הדיבור שלך זה כמו דבר מתוק שנוטף מהשפתים = סודות התורה.

דָּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנְךָ - וכמו שדבש וחלב נוטפים מתחת לשונך = רמזי ודרושי התורה.

וְרִיחַ שְׁלֹמֹתֶיךָ כְּרִיחַ לְבָנוֹן - וריח בגדיך כמו ריח נעים שיש ביערות הלבנון = פשוטי התורה שהוא כמו לבוש.

יִבְגֵן נְעוּל אַחֲתֵי כְּלָה - כלתי צנועה כמו גן נעול שאי אפשר להכנס אליו.

גַּל נְעוּל מַעֲזָן חֲתוּם - כמו מעיין נעול וסגור = שעם ישראל צנועים.

יִגְשַׁלְחֶיךָ פְּרָדִס רְמוֹנִים - אפילו בשדה "השלחין" שצריך תמיד להשקותו גודל פרדס רימונים.

עִם פְּרֵי מְגֵדִים - עם פרות משובחים = אפילו הקטנים בעם ישראל מלאים מצוות כרימון.

כְּפָרִים עִם נֶרְדִים - מיני בושם גודל שם.

יִדְרֹךְ וְכִרְכֹּם קִנָּה וְקַמּוֹן - סוגי בשמים שגדלים שם.

עִם כָּל עֵצֵי לְבוֹנָה - שריחם נעים.

מִרְ וְאֶהְלוֹת עִם כָּל רְאֵשֵׁי בְּשָׂמִים - סוגי בשמים עם כל המובחר שבבשמים.

טו. מַעֲזָן גְּנִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים - משקה את השדה מעיין ובאר מים חיים = הסיבה שעם ישראל כ"כ משובחים שיש להם את התורה.

וְנִזְלִים מִן לְבָנוֹן - ומים נשפכים לשם זה מהר לבנון שיש שם מים משובחים.

טז. עוֹרֵי צִפּוֹן וּבּוֹאֵי תִימָן - תתעוררי רוח צפון ודרום = עם ישראל יתקבצו לארץ ישראל.

הַפִּיחֵי גְנֵי יָזְלוּ בְּשָׂמִיו - תנשבו רוח בגן ויזל ריח הטוב שלך למרחוק = שיצא שם של עם ישראל למרחוק.

יָבֵא דוֹדֵי לְגִנּוֹ וְיֹאכֵל פְּרֵי מְגֵדָיו - אומרת לו שיבוא לך ויאכל מהפרות המשובחים = עם ישראל אומרים להי שיבוא לשכון בתוך עם ישראל ויתמיד להשאר אתנו.

פרק ה':

א. בָּאתִי לְגִנִּי אַחֲתֵי כְּלָה - ועונה לה: באתי לך שלי = עונה לה ה' באתי לשכון בתוכך.

אֶרִיתִי מוֹרֵי עִם בְּשָׂמִי - לקטתי מור עם בושם = הרחתי את הבושם של הקטורת.

אֶכְלֶתִי יַעֲרֵי עִם דְּבָשִׁי - אכלתי את הקנה של הדבש עם הדבש = קרבנות

שְׁתִּיתִי יַיִן עִם חֶלְבִי - שתיתי יין עם חלב = נסכים.

אָכְלוּ רְעִים - אכלו חברים = הכהנים אוכלים את הקרבנות.

שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים - תשתו ותשתכרו חברים = הלויים שאומרים שירה על היין.

ב. אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עֵר - היא אומרת: אני ישנה אבל הלב שלי עוד ער = גלות בבל, ותלמידי החכמים.

קוֹל דוֹדֵי דוֹפֵק - והקול של בעלי דופק על הדלת = הנביאים.

פִּתְחֵי לִי אַחֲתֵי - תפתחי לי את הדלת אחותי = תחזרי בתשובה כדי שאוכל לחזור לארץ ישראל.

רְעִיתִי יוֹנְתֵי תַמְתֵּי - אשתי היפה כיונה ושלמה בלי מום.

שְׂרָאשִׁי נִמְלָא טָל - שהראש שלי התמלא בטל כי עמדתי בחוץ = התורה.

קוֹצוֹתֵי רְסִיסֵי לֵילָה - השערות שלי יש עליהם טיפות גשם = המצוות.

ג. פִּשְׁטָתִי אֶת פִּתְנָתִי - הורדתי את הבגד שלי, הכנתי את עצמי לשינה = בגלות הורדתי את המידות הטובות שלי.

אֵיכָכָה אֶלְבָּשָׁנָה - איך אתלבש חזרה = איך אחזור למידות הטובות שלי.

רְחֻצְתִּי אֶת רַגְלֵי - רחצתי כבר את הרגלים לפני השנה = הלכתי אחר תאוותי.

אֵיכָכָה אֶטְנַפִּם - איך אני אלכלך אותם = מתאבק בעפר תלמידי חכמים (זה כינוי של מניעת תענוגים).

ד. דוֹדֵי שְׁלַח יָדוֹ מִן הַחֵר - ובעלי הכניסו ידו דרך החור שבדלת = בסוף שבעים שנה נחרבה בבל.

וַיַּעֲרֵי הָמוֹ עָלָיו - ומעי הצטערו והתגעגעו אליו = תפילת דניאל שיגמר הגלות.

ה. קַמְתִּי אֲנִי לְפִתְחֵי לְדוֹדֵי - קמתי ממטתי לפתוח לדודי את הדלת = שבו בתשובה והבדילו נשים נכריות.

וַיָּדִי נְטַפּוּ מוֹר - והידים שלי נטף מהן בושם = יסוד ביהמ"ק ובנין המזבח.

וַאֲצַבְעוֹתַי מוֹר עֵבֶר - והאצבעות שלי היה עליהם בושם מור מתפשט = גמר בנין ביהמ"ק.

עַל כְּפוֹת הַמִּנְעוּל - על הידית של הדלת = בנין חומות ירושלים.

ו. פִּתְחֹתֵי אֲנִי לְדוֹדֵי - פתחתי אני לבעלי את הדלת = חתמו ברית ללכת בדרך ה'.

וְדוֹדֵי חָמַק עֵבֶר - ובעלי הסתובבו והסתיר את עצמו ממני = בבית שני ה' לא שכן כמו בבית ראשון, הארון נגזו.

נִפְשֵׁי יִצְאָה בְּדַבְרוֹ - הנפש שלי יצאה מרוב געגועים כשהוא דבר אלי = כשלא היה נבואה.
בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאֲתִיהוּ - חפשתי אותו ולא מצאתי אותו = האש לא היה על המזבח.
קְרָאתִיו וְלֹא עָנִי - קראתי לו והוא לא ענה לי = שלא היה אורים ותומים.
ז. מִצְאֵנִי הַשְּׁמַרִים הַסְּבִיבִים בְּעִיר - מצאו אותי השומרים שמסתובבים בעיר = המלאכי חבלה.
הַכּוֹנֵי פְּצֵעוֹנֵי - היכו אותי ופצעו אותי = החריבו את ארץ ישראל.
נִשְׂאוּ אֶת רִדְיֵי מַעְלֵי - לקחו את התכשיטים שלי מעלי.
שְׁמַרֵי הַחֲמוֹת - השומרים על החומה = המלאכים ששמרו על ביהמ"ק לקחו אותו.
ח. הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנֹת יְרוּשָׁלַם - משביעה את מי שגר בסביבות ירושלים = המלאכים שמסובבים את ירושלים.
אִם תִּמְצְאוּ אֶת דְּוִדִי - אם תמצאו את בעלי אהובי = אם תמצאו את ה'.
מֵה תִגִּידוּ לוֹ - רק תגידו לו את זה = מכל הצרות שהיה לי תגידו לו רק:
שְׁחֹלַת אֲהַבָה אֲנִי - שמרוב געגועים נחלתי = שקשה עלי פרדתו.
ט. מֵה דִוְדָךְ מְדוּד הִיָּפָה בְּנָשִׁים - במה חשוב בעלך משאר האנשים (איזה טובות הוא עשה לך).
מֵה דִוְדָךְ מְדוּד שְׁכָכָה הַשְּׁבַעְתָּנוּ - ובמה הוא כ"כ חשוב לך שככה השבעת אותנו.
י. דְּוִדִי צַח וְאֲדוּם - דודי יש לו מראה לבן ואדמיונות מאוד יפה = מצות עשה ולא תעשה.
דְּגוּל מְרֻבְבָה - יש לו דגל שהולך לפני עשר אלף איש ומושל עליהם = רבבות המלאכים שמשמשים את ה'.
י. אֲרִאשׁוּ קָתָם פֹּזֵה הָרֵאשׁ שֶׁלוֹ יִפָּה כְּמוֹ זֶהָב מִיּוּחַד = כסא הכבוד.
קְוֹצוֹתָיו תִּלְתְּלִים - השערות שלו מסולסלות ויפות = תלמידי חכמים.
שְׁחֹרוֹת פְּעוֹרָב - השער שחור כמו עורב = הת"ח משחירים פניהם כעורב מרוב עמל לימוד התורה.
יב. עֵינָיו פְּיוֹנִים - עיניו יפות כעיני יונים = המלאכים המשגיחים על בעלי התורה.
עַל אֲפִיקֵי מַיִם - שמסתכלים על שבילי מים = שהם זכים כמו מעיין מים.
רְחֻצוֹת בְּחֶלֶב - רוחץ את עיניו בחלב = בעלי תשובה.
יִשְׁבּוֹת עַל מְלֶאֶת - העינים יושבות על מקומם לא מדי בפנים או בחוץ.

יג. לְחִינוּ פְּעֻרוֹת הַבְּשָׁם מְגִדְלוֹת מְרַקְחִים - הלחיים שלו יפים ומסודרים כערוגות בושם שמגדלים אותה למרקחת של בושם.
שְׁפִתוֹתָיו שׁוֹשְׁנִים - השפתים שלו יפים כמו שושנים.
נְטָפוֹת מוֹר עֶבֶר - נוטף מזה בושם מור שמתפשט ריחו = הנביאים שמתנבאים ועם ישראל לומדים את זה.
י. יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב - ידיו כמו גלגלי זהב = שני הלוחות.
מְמַלְאִים בְּתַרְשִׁישׁ - ובהם יושבים אבני תרשיש = עשרת הדברות.
מַעְיו עֵשֶׂת שָׁן - בטנו יפה כמו שן של פיל = תרי"ג מצוות.
מַעְלָפֶת סְפִירִים - מעוטפת באבני ספיר = כל פרטי המצוות.
טו. שׁוֹקֵיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ - השוקים שלו יפים וחזקים כמו אבני שש.
מִיִּסְדִּים עַל אֲדָנִי פֹזֵה - מבוססים על בסיס של זהב משובח = התורה מבוססת על יסודות חזקים.
מְרִאָהוּ כְּלָבָנוֹן - הוא נראה יפה כמו הלבנון = המתבונן בתורה מוצא בה טעמים חדשים כמו יער.
בְּחוֹר כְּאֲרָזִים - והוא מובחר משאר האנשים כמו הארזים שיותר טובים מכל העצים = חידושים מובחרים ויציבים.
טז. חֲפֹז מִמַּתְקִים - דבריו מתוקים ביופי המליצה.
וְכִלּוֹ מִחֲמָדִים וְכֵל דְּבָרֵינוּ נַחֲמָדִים וְטוֹבִים = דברי התורה ישרים והכל בחסד וברחמים.
זֶה דְּוִדִי וְזֶה רַעִי - כל השבחים האלו נאמרו בבעלי וחברי.
בְּנֹת יְרוּשָׁלַם - מי שגר בסביבות ירושלים (ולכן אני כ"כ חפצה בו).
פְּרָק ו :
א. אֲנָה הֵלַךְ דִּוְדָךְ הִיָּפָה בְּנָשִׁים - שואלים אותה לאיזה מקום הלך דודך.
אֲנָה פָּנָה דִּוְדָךְ וּנְבַקְשֵׁנוּ עִמָּךְ - להיכן הלך נעזור לך לחפשו.
ב. דְּוִדִי יָרַד לָגְנוֹ לְעֲרוּגוֹת הַבְּשָׁם - דודי הלך לגן שלו לשבילי הבושם = ה' הלך לגן עדן בין שורות הצדיקים.
לְרַעוֹת בְּגָנִים וְלִלְקֹט שׁוֹשְׁנִים - לרעות ולטייל בגן וללקוט משם שושנים = להשתעשע עם הצדיקים ללקוט מהם חידושי תורה.
ג. אֲנִי לְדוֹדִי - אני מחכה לדודי.
דוֹדִי לִי - ודודי מחכה לי.

הָרְעָה בְּשׁוֹשְׁנִים - שהוא רועה במקום נעים שיש שם שושנים.

ד. יָפָה אֶת רְעֵיתִי כְּתֹרֶצָה את יפה כמו עיר המלוכה של מלכי ישראל ששמה תרצה.

נְאוּהָ כִּירוּשָׁלַם - יפה כמו ירושלים.

אֵימָה כְּנֹדְגָלוֹת - את מטלת אימה על רואיך כמו דגל מעל הרבה חילים, שהמחנה מפחיד.

ה. הִסְבִּי עֵינַיִךְ מִנְּגֹדֵי - תסובבי את עיניך הבוכיות = אל תבכי על הגלות.

שְׁהִם הִרְהִיבֵנִי - שהם הגדילו את האהבה אליך = ועדין לא הגיע זמן הגאולה.

שְׁעָרְךָ כְּעֶדֶר הָעֲזִים - השער שלך יפה כמו עדר עיזים = כל אחד בעם ישראל חביב לפני ה'.

שְׁגֻלְשׁוֹ מִן הַגְּלֵעַד - שדלגו בגלעד והשער שלהם הסתרק מהעצים ונראה מאוד יפה.

ו. שְׁנִיךָ כְּעֶדֶר הָרְחִלִים שְׁעָלוּ מִן הָרְחֶצָה - השינים שלך יפות ולבנות כמו השער של הרחלים שהתרחצו.

שְׁכַלְם מִתְאַיְמוֹת - כל השינים שלמות.

וְשִׁכְלָה אֵין בָּהֶם - וחסרון אין בהם.

ז. כְּפֹלַח הָרִמּוֹן כְּקֶתֶךְ - כמו פלח חצי רימון נראה הפנים שלך = אפילו הריקים בעם ישראל מלאים מצוות כרימון.

מִבְּעַד לְצִמְתָךְ - מתחת לקליעת שערך = עמי הארץ מתחת לתלמידי החכמים.

ח. שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת - למלך יש שישים מלכות = בני אברהם היו שישים.

שְׁמֹנִים פִּילֻגְשִׁים - ויש לו שמונים פלגשים = שמונים מבני נח עד אברהם.

וְעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר - ונערות אין מספר יש לו = התפרדו למשפחות רבות אין מספר.

ט. אַחַת הִיא יוֹנְתִי תִמְתִּי - אבל אשתי שיפה ושלמה יש רק אחת = אברהם אבינו.

אַחַת הִיא לְאַמָּה - היא יחידה לאמא שלה = יצחק שהיה בן יחיד.

בְּרָה הִיא לְיֹלְדָתָהּ - נקיה וחביבה לאמה שילדה אותה = יעקב, ורבקה אוהבת את יעקב.

רְאוּהָ בְנוֹת וַיֵּאשְׁרוּהָ - כל הבנות משבחות אותה = משבחים את עם ישראל.

מְלָכוֹת וּפִילֻגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ - ראו אותה המלכות והפילגשים ומודים שהיא עולה על כולם.

י. מִי זֹאת הַנְּשִׁקְפָה כְּמוֹ שְׁחַר - (וכך משבחים אותה) מי זאת שנראית כמו כוכב השחר = יציאת מצרים.

יָפָה כְּלָבְנָה בְּרָה כְּחַמָּה - ויפה כמו הלבנה וצחה כמו השמש = קריעת ים סוף, מתן תורה.

אֵימָה כְּנֹדְגָלוֹת - את מטלת אימה כמו מחנה צבא שיש להם דגל = דגלי המדבר.

יא. אֶל גִּנַּת אַגּוּז יִרְדְּתִי - הוא אומר לה, ירדתי לגינת אגוז = ירדתי בתוך עם ישראל שנמשלו לאגוז בזמן הגאולה.

לְרֵאוֹת בְּאֵבֵי הַנְּחַל - לראות בצמיחת פרי הנחל = תלמידי חכמים, שהתורה נמשלה למים.

לְרֵאוֹת הַפְּרָחָה הַגֶּפֶן - לראות האם יש פרחים לגפן = בעלי חכמים (יין מחכים).

הִנְצוּ הָרִמּוֹנִים - האם הרימונים הוציאו פרחים = בעלי מצוות שמלאים כרימון.

יב. לֹא יִדְעֵתִי - לא שמתי לב = לא שמה לב שה' מוציא אותה מהגלות.

נִפְשִׁי שְׁמִתָּנִי - אוהב נפשי שם אותי.

מִרְכָּבוֹת עַמִּי נָדִיב - במרכבה של חשובי העם.

פֶּרֶק ז':

א. שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי הַשְּׁוֹלְמִית - תחזרי בת ירושלים = תחזרו מהגלות.

שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי וַנְחִיזָה בְךָ - תשובי ונראה אותך = תשובי ואשכון בתוכך.

מֵה תִחְזוּ בְּשׁוֹלְמִית - איזה מעלות יש לה = איזה מעלות יש לעם ישראל.

כְּמַחֲלַת הַמַּחְנִים - שהיא כמו סיבוב וריקוד של מחנה = חנית עם ישראל במדבר.

ב. מֵה יָפוּ פְּעַמֶיךָ בְּנֹעְלִים - כמה יפה רגליך בתוך הנעלים = כמה יפה שהלכת ונעלת עצמך בבתי כנסיות.

בַּת נָדִיב - בת של חשוב = להתפלל תפילות שהתקינו האבות.

חַמוּקֵי יִרְכִיבְךָ - ההיקף של הירך = מסתירים עצמם ללמוד תורה כמו ירך שזה בסתר.

כְּמוֹ חֲלָאִים - יפה כמו תכשיט = מתיגעים להבין את התורה.

מַעֲשֵׂה יְדֵי אֲמֹן - שאמן מומחה עשה את זה = לוחות הברית שה' עשה אותם.

ג. שְׁרָרְךָ אֲגֹן הַסֵּהָר - הטבור שלך כמו עגול של מים (עשוי משיש שרוחצים בו) = הסנהדרין שיושבים בעיגול.

אֵל יַחְסֹר הַמְּזֹג - לא יחסר הלחות (המים) משם = שלא זזים ממקומם.

בְּטִנְךָ עֲרַמַת חִטִּים - הבטן שלך כמו ערמה של חיטים = שכולם צריכים לשאול אותם כמו שצריך חיטים.

סוּגָה בְּשׁוֹשְׁנִים - מוקפת שושנים = מוקפת מצות עשה ולא תעשה.

ד. שְׁנֵי שְׂדֵיךָ כְּשְׁנֵי עֲפָרִים תֵּאֲמָי צְבִיָּה - שני השדים שלך כמו שני ילדי צביה תאומים = נשיא ואב בית דין ששניהם שוין.

ה. צִנְאָרְךָ כְּמַגְדֵּל הַשָּׁן - הצואר שלך יפה כמו מגדל שעשוי משן פיל = שירת הלויים שקולם חזק.

ו. עֵינֶיךָ בְּרִכּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן - עיניך צלולות וזכות כמו הברכות בעיר שומרון = הנביאים.

ז. עַל שַׁעַר בַּת רַבִּים - שזה בשער שהרבה אנשים שותים מזה = שעם ישראל לומדים דבריהם.

ח. אַפֶּךָ כְּמַגְדֵּל הַלְּבָנוֹן - האף שלך נראה יפה מרחוק כמו מגדל הלבנון = הכהנים שמקטירים לה'.

ט. צוֹפֵה פְּנֵי דַמְשֶׁק - שרואים אותו עד דמשק.

י. וְרֵאשֶׁתְּךָ עַלֶיךָ כְּפַרְמֶל - הראש שלך נראה מרחוק כמו הר הכרמל = המלך.

יא. וְדַלַּת רֵאשֶׁתְּךָ כְּאַרְגָּמָן - קליעת השער שלך יפה כמו בגדי ארגמן = התלמידי חכמים.

יב. מְלֶכְךָ אֶסוּר בְּרִהָטִים - המלך רוצה להיות קשור ומחובר לתלתלים שלך = השם רוצה להתחבר עם עם ישראל.

יג. מֵה יִפִּית וּמֵה נַעֲמָת - כמה את יפה ונעימה = כמה את יפה ביראת ה' וללכת בדרכיו.

יד. אֲהַבָּה בַּתְּעַנּוּגִים - וכמה טוב להתענג באהבתך = ובאהבת ה'.

טו. זֹאת קוֹמַתְךָ דְּמִתָּה לְתַמָּר - מראה קומתך נראה כמו אילן דקל = עבודת ה' עומדת בקומה זקופה לקיים המצוות.

טז. וְשְׂדֵיךָ לְאַשְׁפָּלוֹת - והשדים שלך נראה כמו אשכול = התורה תלויים בה מצוות עשה ולא תעשה.

יז. אֲמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְּתַמָּר - (הגויים אומרים לה) חשבתי שאעלה בעץ התמר = נדבק כמוכם בה'.

יח. אֲחִזָּה בְּסִנְסִינּוֹ - אוחז בענפי הדקל.

יט. וַיְהִי נֹא שְׂדֵיךָ כְּאַשְׁפָּלוֹת הַגֶּפֶן - השדים שלך יהיו כמו אשכול של ענבים = שתשפיעי עלינו גם מהתורה.

כ. וְרִיחַ אַפֶּךָ כְּתַפּוּחִים - וריח אפך יהיה כמו ריח תפוחים = שהקרבות יעלו ריח גם עלינו ויכפרו עלינו.

כא. י. וְחַפֶּךָ כְּיֵינוֹ הַטּוֹב - ובחיד שלך יש יין משובח = והכל כי אנחנו רואים שיש לך את התורה שבכתב.

כב. הוֹלֵךְ לְדוֹדֵי לְמִישְׁרִים - שדודי אוהב את היין והולך למישרים = תורה שבעל פה.

כג. דוֹבֵב שְׁפָתַי יִשְׁנִים - יין כ"כ טוב שאפילו ישנים מדברים מכוחו = אפילו צדיקים בגן עדן עוסקים בתורה.

יא. אֲנִי לְדוֹדֵי וְעַלֵי תְּשׁוּקָתוֹ - אני מיוחדת לדודי ועלי אהבתו = אפילו שהגויים גם רוצים להתקרב אבל רק אני לדודי.

יב. לֶכֶה דוֹדֵי נֹצֵא הַשְּׂדֵה - בא דודי נצא לשדה = בא תראה את המעלות של עם ישראל, בעלי מצות עשה.

יג. נְלִינָה בְּכַפְרִים - נישן בכפר = אנשים שזהירים בלא תעשה.

יד. יג. נִשְׁפִּימָה לְכַרְמִים - נקום לראות את הכרמים = תינוקות של בית רבן.

טו. נִרְאָה אִם פְּרִיחָה הַגֶּפֶן - נראה אם הגפן הוציאה פרחים = בעלי מקרא.

טז. פֶּתַח הַסְּמִדָּר - הפרחים נפתחו ונהיו סמדר = בעלי משנה.

יז. הִנְצוּ הַרְמוּנִים - הרמון הוציא פרח וגמר להתבשל = בעלי גמרא.

יח. שֵׁם אֶתָּן אֶת דְּדֵי לֶךְ - שם אני אראה לך את אהבתי.

יט. יד. הַדּוֹדָאִים נָתַנוּ רִיחַ - הדודאי תאנים הטובים והרעים הריחו טוב = הצדיקים והרשעים חזרו בתשובה.

כ. וְעַל פֶּתַח חֵינוּ כָּל מְגִדִים - ועל הפתח שלנו יש כל סוגי פרות משובחים = מקרא, משנה, גמרא.

כא. חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים - פירות חדשים וישנים = תורה שמתחדשת בכל דור ומה שקבלנו בהר סיני.

כב. דוֹדֵי צַפְנִתִּי לֶךְ - דודי, שמרתי את זה בשבילך.

פּרָק ח':

א. אֲמִי יִתְנֶךָ כְּאֵחַ לִי - הלואי שתהיה כמו אח קטן = כמו בזמן האבות.

ב. יוֹנֵק שְׂדֵי אֲמִי - שהוא עדיין יונק = בזמן יוסף.

ג. אֲמַצְאָךָ בַּחוּץ אֲשַׁקֶּךָ - שאז אם אמצאך בחוץ אוכל לנשק אותך = בגלות מצרים, אשקך = בהר סיני.

ד. גַּם לֹא יְבוֹזוּ לִי - ולא יבזו אותי על זה = בלוחות שניים.

ה. ב. אֲנִי הִגַּדְתִּי אֲבִיָּאֵךְ אֶל בֵּית אֲמִי תִלְמִדְנִי - אוליך ואביא אותך אל בית אמי שתלמד אותי איך אתרצה לך = במדבר, אביאך = ארץ ישראל, תלמדני בזמן השופטים.

ו. אֲשַׁקֶּךָ מֵיַיִן הַרְקָח - ושם אשקך מיין המעורב בבשמים = בית ראשון.

ז. מַעֲסִיס רְמוֹנֵי - מהמיץ של רמונים סחוטים = בית שני.

ח. ג. שְׂמֵאלוֹ תַחַת רֵאשִׁי - שם את יד שמאל מתחת לראשי = השמירה על עם ישראל.

ט. וַיְמִינוּ תַחֲבָקְנִי - וחבק אותי ביד ימינו = האהבה שה' שוכן בתוכנו.

ד.הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם - היא משביעה את מי שגר בסביבות ירושלים.
מה תַעֲרִירוּ וּמַה תַעֲרָרוּ - שלא יעוררו את הפסקת האהבה.
אֶת הָאֵהָבָה עַד שֶׁתִּחַפֵּץ - בעוד שה' חפץ בי.
ה.מִי זֹאת עָלָה מִן הַמַּדְבָּר - כולם יתמהו מי זאת שעולה מהמדבר = הגויים יתמהו בזמן הגאולה שיוצאים מהגלות.
מִתְרַפֶּקֶת עַל דֹדָהּ - מתחברת עם דודה = אפילו במדבר "לכתך אחרי במדבר" ובטחו בה'.
תַּחַת הַתְּפוּחַ עוֹרְרֵתִיךְ - תחת עץ התפוח עוררתי אהבתך אלי = מהזמן שהכירו אותך בעולם אני עבדתי אותך.
שְׁמָה חֲבַלְתָּךְ אִמְנָךְ שְׁמָה חֲבַלְתָּךְ יְלֻדְתָּךְ - שם ילדה אותך אמך.
ו.שִׁימְנִי כַחוֹתֶם עַל לֶבֶךְ - תזכר אהבתך אלי ושים על לבך כמו חותמת שלא מסירים אותה מהיד.
כַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךְ - ושים אהבתך אלי על זרועך שתראה אותה תמיד.
כִּי עָזָה כַחוֹת אֵהָבָה - כי אהבתך אלי חזקה כמו אהבת הנפש לגוף בשעת מיתה.
קֶשֶׁה כְּשֹׁאֵל קִנְיָה - הקנאה שמקנאה שעוזב אותה כל כך קשה כמוי הירידה לקבר.
רְשָׁפִיהָ רְשָׁפִי אֵשׁ שְׁלֵהֲבַתֶּיהָ - בעירת האהבה כמו גחלת של אש גדולה.
ז.מִים רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה - הרבה מים לא יוכלו לכבות את האהבה = בין ה' לעם ישראל.
וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטַפּוּהָ - מים זורמים לא יוכלו לשטוף ולכבות את האהבה.
אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בִּיתוֹ בְּאֵהָבָה - אם יתן איש את כל עושרו לבטל את האהבה.
בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ - יבזו אותו שלא מבין שאי אפשר לבטל את האהבה בין ה' לעם ישראל.
ח.אֲחוֹת לְנוֹ קִטְנָה - יש לנו אחות קטנה = (המלאכים אומרים לה') עם ישראל.
וְשָׂדִים אֵין לָהּ - לא גדלו לה שדים = לא הגיע זמן הגאולה.
מַה נַעֲשֶׂה לְאַחֲתָנוּ - איך נעזור לה.
בָּיִת שֶׁיִּדְבַּר בָּהּ - בזמן שהגויים ירצו לעשות לה צרות.
ט.אִם חוֹמָה הִיא - אם היא שומרת על עצמה כמו חומה = שלא נכשלת בעונות.
נִבְנָה עָלֶיהָ טִירַת כֶּסֶף - נבנה מסביבה ארמון עם כסף = נשמור עליה ונבנה את ירושלים.

וְאִם דָּלַת הִיא - אם היא כמו דלת שנפתחת = שנכשלת בעונות.
נִצּוֹר עָלֶיהָ לוח אָרֶז - נשים על הדלת שלה לוח של ארז שירקב.
י.אֲנִי חוֹמָה - אני כמו חומה = עם ישראל עונים לה' אנחנו שמורים מעונות.
וְשָׂדֵי כַמְגֻדְלוֹת - והשדים שלי כמו מגדל = בתי כנסיות ובתי מדרשות שלומדים בהם תורה.
אִז הִייתִי בְּעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם - כשאמרתי לו זאת מצאתי חן בעיניו.
יב.כָּרַם הָיָה לְשִׁלְמָה בְּבַעַל הָמוֹן - לשלמה היה כרם במקום שנקרא בעל המון = עם ישראל היו לה' בירושלים.
נָתַן אֶת הַכָּרַם לְנֹטְרִים - נתן את הכרם לשומרים = מסר אותם בידי אדונים קשים בגלות.
אִישׁ יָבֵא בְּפָרְיוֹ אֶלְף כֶּסֶף - כל אחד מביא מהפירות אלף כסף = גובים מעם ישראל הרבה מס.
יג.כַּרְמִי שָׁלִי לְפָנָי - כשיבא לבדוק את הכרם = שהשם ישב במשפט לעתיד לבוא.
הָאֶלְף לָךְ שְׁלֵמָה - האלף כסף נחזיר לך = כל אחד רוצה להחזיר מה שלקח מעם ישראל.
וּמֵאֲתֵים לְנֹטְרִים אֶת פְּרִי - ועוד נוסף מאתים למי ששמר את הפרות = עוד נוסף כסף לתלמידי חכמים.
יד.הַיּוֹשֵׁבֵת בְּגָנִים - מי שיושבת בגן = שיושבים בבתי מדרש.
חֲבָרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלְךָ הַשְּׁמִיעֵנִי - חברים באים לשמוע קולך תשמיעי לי את קולך = המלאכים באים לשמוע את קולך תשמיעי להם.
יד.בֵּרַח דּוֹדִי - ברח דודי = תצא מהר מהגלות.
וְדָמָה לָךְ לְצַבִּי אוֹ לְעַפְרָה הָאֵילִים - ותהיה כמו צבי או איל קטן = תמהר כמוהם לגאול אותנו.
עַל הָרִי בְּשָׂמִים - ותבא להרי בושם = ותבא להר המוריה ותבנה את בית המקדש.
בַּמַּהֲרָה בִּימֵינוֹ אִמְנָן